

Фоменко Л.М.

ПОТРЕБИ ОСОБИСТОСТІ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНФОРМАТИКИ

Процес розвитку пізнавальної активності майбутніх учителів інформатики залежить від ряду чинників, серед яких особливого значення набувають потреби особистості.

Проблемою потреб, їх розвитку й урахування в різноманітних видах людської діяльності переймалися вчені на всіх етапах становлення науки та досліджували її з позицій різних наук, зокрема фізіології (І. Павлов, У. Макдауголл, П. Симонов та ін.), педагогіки та психології (Л. Виготський, П. Гальперін, Є. Ільїн, О. Леонтьєв, А. Маслоу, К. Платонов, А. Реан та ін.), соціології (П. Бергер, Р. Будон, М. Руткевич, Д. Фіттерман та ін.).

Потреба особистості – це стан людської особистості, що виражає необхідність у чомусь, залежність від об'єктивних умов життєдіяльності та є рушійною силою їхньої активності (С. Гончаренко). Д. Узнадзе вважає потребу джерелом активності, визначаючи її як дещо потрібне для організму, але зараз відсутнє [4]. В. Лозова визначає потреби особистості основною спонукальною силою діяльності, вирішальним фактором прояву активності особистості [2, с.17].

Людські потреби не можна перерахувати й каталогізувати, на чому наголошує А. Маслоу та визначає ієрархію потреб (т.зв. піраміда Маслоу), що складається з п'яти категорій: від найбільш насущних, фізіологічних до вищих потреб, які проявляються у необхідності визнання, самоактуалізації особистості [3].

В контексті нашого дослідження слід звернути увагу на потреби особистості у пізнанні. Нам дуже імponує думка Т. Левченко, що пізнавальні потреби спонукають особистість до мисленнєвої діяльності, активізують її інтелектуально-вольові можливості, творчі здібності, спрямовані на усунення невідомого знання через поглиблений аналіз наявного [1, с. 296]. Як зазначає В. Лозова, пізнавальна потреба, тобто потреба в набутті нових знань, поглибленні тих, що є, в осягненні духовної культури суспільства, потреба в самовираженні в певній галузі діяльності, є основою пізнавальної активності, її внутрішнім джерелом [2, с.24].

Наявність пізнавальної потреби є надзвичайно важливою для підготовки майбутнього вчителя інформатики, якому необхідно постійно поновлювати й трансформувати власні знання й уміння в умовах швидкого розвитку інформаційних технологій.

Усвідомлення власних пізнавальних потреб майбутніми вчителями інформатики, враховуючи особливості їх підготовки у вишій й подальшій професійно-педагогічній діяльності, є необхідною умовою прояву пізнавальної активності особистості, і як наслідок, успішності у професійній діяльності.

Література

1. Левченко Т. І. Мотивація суб'єкта в різних видах діяльності : монографія. Вінниця, 2011. 448 с.
2. Лозова В. І. Цілісний підхід до формування пізнавальної активності школярів. Харків, 2000. 164 с.
3. Маслоу А. Мотивация и личность. Санкт-Петербург, 2003. 351 с.
4. Узнадзе Д. Н. Психология установки. Санкт-Петербург, 2001. 416 с.